

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1 : บทนำ

1.1	ความเป็นมาและสภาพปัญหา	1
1.2	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3	ขอบเขตการศึกษา	3
1.4	วิธีการศึกษา	4
1.4.1	ข้อมูลแบบทฤษฎี	4
1.4.2	ข้อมูลแบบปฐมภูมิ	4
1.5	ประโยชน์ที่จะได้รับ	6

ส่วนที่ 2 : ภาพรวม

เหตุผลและความจำเป็นในการศึกษางานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ

2.1	ความเป็นมาและมาตรการควบคุมคนต่างด้าวในด้านการประกอบอาชีพในประเทศไทย	7
2.1.1	พระราชบัญญัติช่วยอาชีพและวิชาชีพ พ.ศ. 2484	8
2.1.2	ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281	10
2.1.3	ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 332	10
2.1.4	พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521	11
2.2	ความเป็นมาและสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจของประเทศอันก่อให้เกิดแรงงานข้ามชาติ	13
2.2.1	การเติบโตของการพัฒนาอุตสาหกรรมมากขึ้นตามลำดับกับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการผลิต รายได้ และการจ้างแรงงานของประเทศ	13
2.2.2	ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราสูงอย่างต่อเนื่องของประเทศอันเป็นที่มาของการขยายตัวของปริมาณความต้องการแรงงาน	19
2.2.3	การเริ่มต้นเข้าสู่ภาวะการขาดแคลนแรงงานของประเทศ	22
2.2.4	การอพยพเข้ามาของแรงงานต่างชาตินในประเทศไทย	29

ส่วนที่ 8 : งานในอาชีพ/วิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ 10 ประเภท

3.1	งานกรรมกร	33
3.1.1	คำนิยาม	33
3.1.2	ลักษณะแรงงาน	33
3.1.3	ภาวะการจ้างแรงงานรับจ้างในภาคเกษตรกรรม	33
3.1.4	ภาวะการจ้างแรงงานรับจ้างนอกภาคเกษตร	51
3.1.5	นโยบายและมาตรการของรัฐในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานไร้ฝีมือ	57
3.1.6	ปัญหา และข้อจำกัดของนโยบาย และมาตรการแก้ไขปัญหาแรงงานไร้ฝีมือ โดยการผ่อนผันให้ใช้แรงงานต่างชาติดังกล่าวยกเว้นเข้าเมือง	58
3.1.7	สรุปและข้อเสนอแนะ	59
3.2	งานกสิกรรม งานเลี้ยงสัตว์ งานป่าไม้ หรืองานประมง ยกเว้นงานที่ใช้ความชำนาญเฉพาะ สาขา งานควบคุมดูแลฟาร์ม หรืองานกรรมกรในเรือประมงเฉพาะการประมงทางทะเล	64
3.2.1	คำนิยาม	64
3.2.2	งานกสิกรรม	64
3.2.3	งานเลี้ยงสัตว์	66
3.2.4	งานป่าไม้	71
3.2.5	งานประมง	74
3.2.6	สรุปและข้อเสนอแนะ (งานกสิกรรม งานเลี้ยงสัตว์ งานป่าไม้ งานประมง)	78
3.3	งานก่อสร้าง งานช่างไม้ หรืองานก่อสร้างอื่น ๆ	79
3.3.1	คำนิยาม	79
3.3.2	ลักษณะของแรงงานดั่งที่นิยามไว้	79
3.3.3	ความสำคัญทางเศรษฐกิจของแรงงานประเภทช่างฝีมือ	79
3.3.4	ลักษณะและภาวะตลาดแรงงานของช่างฝีมือด้านการก่อสร้าง	80
3.3.5	การเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาตินในงานช่างฝีมือ	84
3.3.6	สรุปและข้อเสนอแนะ	84
3.4	งานเจียรไน หรือขัดเพชรหรือพลอย	86
3.4.1	คำนิยาม	86
3.4.2	ลักษณะและภาวะการผลิตในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	86
3.4.3	ลักษณะและภาวะการจ้างงานในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	89
3.4.4	ปัญหาด้านแรงงานในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ และปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้อง	91

	หน้า
3.4.5 แนวโน้มความต้องการแรงงานในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	93
3.4.6 นโยบายและมาตรการของรัฐในการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	94
3.4.7 การเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	96
3.4.8 สรุปและข้อเสนอแนะ	98
3.5 งานในวิชาชีพวิศวกรรมสาขาโยธา	101
3.5.1 คำนิยามและลักษณะ	101
3.5.2 ความหมายความสำคัญทางเศรษฐกิจของงานในวิชาชีพวิศวกรรมโยธา	103
3.5.3 ลักษณะและภาวะตลาดแรงงานวิชาชีพวิศวกรรมสาขาโยธาในประเทศไทย	107
3.5.4 การเข้ามาประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธาของต่างชาติในประเทศ	117
3.5.5 ผลกระทบต่อวิศวกรไทยหากเปิดเสรีทางการค้าบริการวิชาชีพวิศวกรรม	118
3.5.6 สรุปและข้อเสนอแนะ	120
3.6 งานในวิชาชีพสถาปัตยกรรม	122
3.6.1 คำนิยาม	122
3.6.2 ความหมายความสำคัญทางเศรษฐกิจของบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม	122
3.6.3 ลักษณะและภาวะตลาดแรงงานวิชาชีพสถาปัตยกรรม	122
3.6.4 การเข้ามาทำงานของสถาปนิกต่างชาติในประเทศ	130
3.6.5 นโยบายและมาตรการของรัฐในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนสถาปนิกและการเข้ามาทำงานของสถาปนิกต่างชาติในประเทศ	131
3.6.6 ผลกระทบต่อสถาปนิกไทยหากเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพ	132
3.6.7 สรุปและข้อเสนอแนะ	132
3.7 งานในอาชีพประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย	133
3.7.1 คำนิยาม	133
3.7.2 กำเนิดและความเป็นมาของอุตสาหกรรมสิ่งทอ รวมทั้งอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป	133
3.7.3 ผู้ประกอบการ/โรงงานและทำเลที่ตั้งของโรงงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป	134
3.7.4 ลักษณะและภาวะการผลิตในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป	135
3.7.5 ลักษณะและภาวะการจ้างงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป	136
3.7.6 ตลาดรองรับเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยและการแข่งขัน	137
3.7.7 รายได้จากอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยและแนวโน้มในอนาคต	139
3.7.8 ปัญหาด้านแรงงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปและปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้อง	141
3.7.9 การเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป	143

	หน้า
3.7.10 นโยบายและมาตรการของรัฐในการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานในอุตสาหกรรม เสื้อผ้าสำเร็จรูป	144
3.7.11 ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อแรงงานไทยในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป เนื่องจากการเปิดเสรีแรงงานต่างชาติ	145
3.7.12 สรุปและข้อเสนอแนะ	146
3.8 งานมัคคุเทศก์หรืองานจัดนำเที่ยว	148
3.8.1 คำนิยาม	148
3.8.2 ความเป็นมาและการเข้าสู่งานมัคคุเทศก์ในประเทศไทย	148
3.8.3 ความสำคัญของงานมัคคุเทศก์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	148
3.8.4 สถานการณ์การประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ในปัจจุบัน	150
3.8.5 สภาพปัญหาด้านกำลังคนในงานมัคคุเทศก์และปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้อง	152
3.8.6 การเข้ามาประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ของต่างชาติในประเทศไทย	153
3.8.7 ผลกระทบต่อมัคคุเทศก์ไทยหากเปิดเสรีทางการค้าบริการในอาชีพมัคคุเทศก์	154
3.8.8 สรุปและข้อเสนอแนะ	155
3.9 งานให้บริการทางกฎหมายหรืออรรถคดี กฎหมายระหว่างประเทศ	157
3.9.1 คำนิยาม	157
3.9.2 ลักษณะงานในวิชาชีพให้บริการทางกฎหมาย	157
3.9.3 ลักษณะและภาวะตลาดแรงงานในวิชาชีพให้บริการทางกฎหมายในประเทศไทย	158
3.9.4 การเข้ามาประกอบวิชาชีพให้บริการทางกฎหมายของต่างชาติในประเทศไทย	162
3.9.5 ผลกระทบที่เกิดขึ้นหากมีการเปิดเสรีในสาขาวิชาชีพให้บริการทางกฎหมาย	163
3.9.6 สรุปและข้อเสนอแนะ	164
3.10 งานขับขี่ยานยนต์หรือยานพาหนะที่ไม่ใช้เครื่องจักร เครื่องกล ยกเว้นงานขับขี่ยาน เครื่องบินระหว่างประเทศ	166
3.10.1 คำนิยาม	166
3.10.2 ความสำคัญทางเศรษฐกิจของงานบริการทางด้านขนส่ง	166
3.10.3 ลักษณะและภาวะตลาดแรงงานวิชาชีพทางการบิน	167
3.10.4 การเข้ามาประกอบวิชาชีพด้านการบินของต่างชาติในประเทศไทย	171
3.10.5 ผลกระทบจากการนำเข้านักบินจากต่างประเทศ	173
3.10.6 สรุปและข้อเสนอแนะ	174

ส่วนที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ : ภาพรวม

4.1 สรุป	177
4.1.1 ผลทางปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว	177
4.1.2 ผลจากการศึกษาภาวะการขาดแคลนแรงงานในอาชีพและวิชาชีพ ที่ห้ามคนต่างด้าวทำ 10 ประเภท	178
4.2 ข้อเสนอแนะ	182
4.2.1 ความจำเป็นในการจ้างแรงงานต่างชาติใน 10 สาขาอาชีพที่ศึกษา	182
4.2.2 การปรับปรุงระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารงานควบคุม การทำงานของคนต่างชาติดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ	184
4.2.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานภายในประเทศ	184

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 งานกรรมกร : กรรมกรท่าเรือ

ภาคผนวก 2 การจัดการแรงงานต่างชาติของต่างประเทศ

ภาคผนวก 3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ